

ΑΝΑΡΤΗΤΕΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
& ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Αθήνα, 03 -08-2020
Αρ. Πρωτ:Δ1 / ΓΠ οικ. 49524

Ταχ. Δ/νση : Αριστοτέλους 17
Ταχ. Κώδικας : 104 33
e-mail : ddy@moh.gov.gr
Fax : 2132161907

ΠΡΟΣ : Όπως Π.Α.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΘΕΜΑ: Επικαιροποίηση της Δ1 (δ)/ΓΠ οικ. 26335/23-04-2020 Εγκυκλίου - Διευκρινίσεις για τη χρήση κλιματισμού κατά τη θερινή περίοδο

- Σχετ:**
- α. Η Δ1α/ΓΠ.οικ. 40381/27-06-2020 ΚΥΑ (ΦΕΚ 2601/Β'/2020) με θέμα «Κανόνες τήρησης αποστάσεων σε ιδιωτικές επιχειρήσεις, δημόσιες υπηρεσίες και άλλους χώρους συνάθροισης κοινού στο σύνολο της Επικράτειας, προς περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19.»
 - β. Η Δ1α/ΓΠ οικ. 48002/28-07-2020 ΚΥΑ (ΦΕΚ 3131/Β'/2020) με θέμα «Εφαρμογή του μέτρου της υποχρεωτικής χρήσης μη ιατρικής μάσκας σε εμπορικές επιχειρήσεις, επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών, χώρους γραφείων και άλλους χώρους συνάθροισης κοινού στο σύνολο της Επικράτειας, προς περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19.
 - γ. Η Δ1(δ)/ ΓΠ οικ. 56075/29-07-2019 Εγκύκλιος του Υπ. Υγείας με θέμα «Πρόληψη της νόσου των λεγεωνάριων» (ΑΔΑ: ΨΡΗΦ465ΦΥΟ-ΤΥ9)
 - δ. Η Δ1 (δ)/ΓΠ οικ. 26335/23-04-2020 Εγκύκλιος του Υπ. Υγείας με θέμα «Λήψη μέτρων διασφάλισης της Δημόσιας Υγείας από ιογενείς και άλλες λοιμώξεις κατά τη χρήση κλιματιστικών μονάδων»
 - ε. Η Δ1 (α)/ΓΠ οικ. 30590/15-05-2020 Εγκύκλιος του Υπ. Υγείας με θέμα « Πρόληψη των επιπτώσεων από την εμφάνιση υψηλών θερμοκρασιών και καύσιων» (ΑΔΑ: 9ΟΧ2465ΦΥΟ-1ΤΨ)
 - στ. Πληροφορίες του ECDC σχετικά με τον τρόπο διάδοσης του ιού SARS-CoV-2 (Ιστοσελίδα: <https://www.ecdc.europa.eu/en/novel-coronavirus-china/questions-answers>)
 - ζ. Το τεχνικό κείμενο «How to operate and use building services in order to prevent the spread of the coronavirus disease (COVID-19) virus (SARS-CoV-2) in workplaces, April 03 2020» της REHVA (Federation of European Heating, Ventilation and Air Conditioning Associations)
 - η. Το τεχνικό κείμενο «Protecting health from hot weather during the COVID-19 Pandemic» του Global Health Health Information Network (25-05-2020)
 - θ. Ερωτήματα που κατατέθηκαν στην Υπηρεσία μας μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

Λαμβάνοντας υπόψη ότι κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου σημειώνονται στη χώρα υψηλές θερμοκρασίες, οι οποίες καθιστούν αναγκαία τη χρήση κλιματιστικών μονάδων ή άλλων μέσων με τα οποία επιτυγχάνονται συνθήκες θερμικής άνεσης, και υπό το πρίσμα της πανδημίας του ιού SARS CoV-2, σας υπενθυμίζουμε τα (δ) και (ε) σχετ. αναφορικά με τις συστάσεις για την προστασία από τον καύσωνα και σας γνωρίζουμε επιπλέον τα ακόλουθα:

1) ΓΕΝΙΚΑ

Με βάση τα μέχρι στιγμής διαθέσιμα επιδημιολογικά δεδομένα, φαίνεται ότι ο κορωνοϊός SARS CoV-2 πιθανότατα μεταδίδεται από άνθρωπο σε άνθρωπο μέσω σταγονιδίων που αποβάλλονται από άτομο που νοσεί, μέσω βήχα ή παταμού ή με άμεση ή έμμεση επαφή με εκκρίσεις αναπνευστικού (δηλαδή μέσω μολυσμένων χεριών). Ο χρόνος επώασης της νόσου, υπολογίζεται σε 2-14 ημέρες με μέσο χρόνο επώασης τις 5 ημέρες.

Οι μηχανισμοί έκθεσης στον κορωνοϊό μέσω του αέρα είναι οι ακόλουθοι (-στ- σχετ.):

- Η μετάδοση μέσω μεγάλων σταγονιδίων / σωματιδίων (>10 microns) σε κοντινή επαφή όπου τα σταγονίδια που απελευθερώνονται πέφτουν σε επιφάνειες όχι περισσότερο από 1-2 μέτρα από το μολυσμένο άτομο. Οι άνθρωποι μολύνονται αφού ενώ έχουν αγγίξει τις μολυσμένες επιφάνειες αγγίζουν στη συνέχεια τα μάτια, τη μύτη ή το στόμα τους. Μπορούν όμως να μολυνθούν και από την εισπνοή απευθείας μολυσμένων σταγονιδίων που προέρχονται από φτάρνισμα ή βήχα ή από εκπνοή μολυσμένου ατόμου, εφόσον στέκονται σε απόσταση 1-2 μέτρα από αυτό.
- Η αερομεταφερόμενη μετάδοση μέσω μικρών σωματιδίων (<5 microns), τα οποία μπορεί να παραμείνουν στον αέρα για ώρες και μπορούν να μεταφερθούν σε μεγάλες αποστάσεις. Αυτά δημιουργούνται επίσης από βήχα, φτέρνισμα και ομιλία. Αυτά μπορούν να παραμείνουν στον αέρα και δυνητικά να μεταφερθούν σε μεγαλύτερες αποστάσεις μέσω της ροής αέρα στα δωμάτια ή στους αγωγούς των συστημάτων εξαερισμού

2) ΣΚΟΠΟΣ

Οι προτεινόμενες συστάσεις αποσκοπούν **στον περιορισμό της μηχανικής διάδοσης του ιού μέσω των ρευμάτων αέρα** που αναπτύσσονται κατά τη λειτουργία των κλιματιστικών μονάδων, διασφαλίζοντας παράλληλα συνθήκες θερμικής άνεσης για τον άνθρωπο. **Οι κλιματιστικές μονάδες δεν λειτουργούν ως εστίες ανάπτυξης και πολλαπλασιασμού του ιού**, ενδέχεται όμως, υπό προϋποθέσεις, να διευκολύνουν την αερογενή μετάδοση με μηχανικό τρόπο.

Ανάλογα με τον τύπο της μονάδας τα προτεινόμενα μέτρα ενδέχεται να διαφέρουν. Αναλυτικότερα, αναλόγως με το είδος της μονάδας (οικιακού τύπου, κεντρικός κλιματισμός κλπ) συνιστώνται τα κάτωθι μέτρα προστασίας:

3) ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ασφαλή χρήση των κλιματιστικών είναι η τακτική συντήρηση και ο καθαρισμός της κλιματιστικής μονάδας σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή.

Ανάλογα με τον τύπο της χρησιμοποιούμενης κλιματιστικής μονάδας, πρέπει πάντοτε να εξασφαλίζονται οι συνθήκες θερμικής άνεσης που απαιτεί η λειτουργία της εκάστοτε εγκατάστασης (νοσοκομείο, ξενοδοχείο, κτίριο γραφείων, ιδιωτικοί χώροι, καταστήματα κλπ).

Σε κάθε περίπτωση υπενθυμίζεται ότι θα πρέπει να καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια φυσικού αερισμού και ανανέωσης του αέρα των εσωτερικών χώρων (ακόμη κι αν αυτό απαιτείται να γίνεται εκτός ωρών λειτουργίας)

Επίσης, πρέπει να τηρούνται οι κοινωνικές αποστάσεις και τα λοιπά προβλεπόμενα, από τις αντίστοιχες κατά περίπτωση ΚΥΑ, μέτρα ατομικής προστασίας

ι. Συστάσεις για τη χρήση κεντρικών κλιματιστικών μονάδων (ΚΚΜ)

Αποσκοπώντας στην κατά το δυνατόν γρηγορότερη ανανέωση του αέρα σε ένα δωμάτιο, επισημαίνονται τα ακόλουθα σε ό,τι αφορά τη χρήση του Κεντρικού Κλιματισμού σε κτίρια, **εφόσον αυτό είναι τεχνικά εφικτό και εξασφαλίζεται η θερμική άνεση των χρηστών του κτιρίου:**

- Αύξηση της παροχής του νωπού αέρα σε όλες τις ΚΚΜ. Προτείνεται οι εγκαταστάσεις να ρυθμίζονται ούτως ώστε να μεγιστοποιείται η εισροή του νωπού αέρα και να λειτουργούν με τη μέγιστη δυνατή παροχή νωπού αέρα.
- Εξασφάλιση του επαρκούς αερισμού των χώρων με εξωτερικό αέρα.
- Για τα κτίρια που δεν έχουν ανοιγόμενα παράθυρα θεωρείται απαραίτητη η απενεργοποίηση της ανακυκλοφορίας του αέρα, της μεγιστοποίησης της εισροής του νωπού αέρα και η λειτουργία των ΚΚΜ συνεχώς, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην (δ) σχετ. Η λειτουργία μπορεί να διακόπτεται εφόσον τίθενται περιορισμοί λόγω της ασφάλειας του κτιρίου (πχ πρόκληση φθορών λόγω βραχυκυκλώματος). Επίσης, συνιστάται η αύξηση των εναλλαγών του αέρα ανά ώρα, **εφόσον είναι τεχνικά εφικτό.**
- Τις νύχτες και τα σαββατοκύριακα, συνιστάται η διατήρηση των συστημάτων εξαερισμού σε λειτουργία με χαμηλότερη ταχύτητα. Αν δεν υπάρχει καμία δυνατότητα επίβλεψης της λειτουργίας αυτών των συστημάτων, μπορούν να απενεργοποιούνται για τις ώρες αυτές για λόγους ασφαλείας (πχ πρόκληση φθορών λόγω βραχυκυκλώματος).

- Στην περίπτωση που το σύστημα εξαερισμού δύναται να λειτουργήσει σε εικοσιτετράωρη βάση, συνιστάται η ρύθμιση του εξαερισμού στην ταχύτητα που υποδεικνύεται από τον κατασκευαστή τουλάχιστον 2 ώρες πριν από το χρόνο χρήσης του κτιρίου και αλλαγή σε χαμηλότερη ταχύτητα 2 ώρες μετά το χρόνο χρήσης του κτιρίου.
- Συνιστάται η λειτουργία των ΚΚΜ ακόμη κι αν δεν χρησιμοποιείται το τμήμα το οποίο τροφοδοτούν. Σε περίπτωση όπου στον χώρο που δεν χρησιμοποιείται δεν υφίσταται η δυνατότητα επίβλεψης, η λειτουργία της ΚΚΜ προτείνεται να διακόπτεται, ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος πρόκλησης φθορών εξαιτίας πιθανού βραχυκυκλώματος.
- Συνιστάται η λειτουργία των ανεμιστήρων οροφής σε χαμηλή ταχύτητα με σκοπό των περιορισμό της δημιουργίας ισχυρών ρευμάτων αέρα τα οποία θα μπορούσαν να μεταφέρουν σε μεγάλη απόσταση αιωρούμενα σταγονίδια. Όπου υπάρχουν ανεμιστήρες οροφής (εκκλησίες, μεγάλες αίθουσες κλπ) η ροή του αέρα να ρυθμίζεται με κατεύθυνση από κάτω προς τα πάνω. Η χρήση επιδαπέδιων ή ανεμιστήρων άλλου τύπου δεν συνιστάται εξαιτίας των ισχυρών ρευμάτων αέρα που δημιουργούν, σε κάθε όμως περίπτωση, εφόσον χρησιμοποιηθούν, να ρυθμίζεται η θέση τους με τέτοιο τρόπο ώστε το ρεύμα αέρα που δημιουργούν να μην κατευθύνεται άμεσα προς τα άτομα που χρησιμοποιούν το χώρο, αλλά προς κάποιο άλλο σημείο (πχ τοίχο) ώστε να μειώνεται η ταχύτητά του.
- Υπενθυμίζεται ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την ασφαλή χρήση των πάσης φύσεως κλιματιστικών είναι η τακτική συντήρηση και ο καθαρισμός της κλιματιστικής μονάδας σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή.
- Οι τακτικές εργασίες αντικατάστασης και συντήρησης φίλτρων να εκτελούνται εφαρμόζοντας τα συνήθη μέσα ατομικής προστασίας συμπεριλαμβανομένης της αναπνευστικής προστασίας (μάσκες, γάντια κλπ)
- Αποφυγή προγραμματισμού για τον καθαρισμό των αγωγών αυτήν την περίοδο, εκτός εάν κρίνεται απολύτως απαραίτητο από τον υπεύθυνο λειτουργίας.

ii. Συστάσεις για τη χρήση μονάδων τύπου Split Unit ή fan coil

- Από χρήση μονάδων οικιακού τύπου (split units) σε ιδιωτικούς χώρους (ιδιωτικές κατοικίες, διαμερίσματα, εξοχικές κατοικίες κλπ) δεν αναμένονται κίνδυνοι, εφόσον είναι κατάλληλα συντηρημένες σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή. Ιδιαίτερες προφυλάξεις πρέπει να λαμβάνονται μόνο στην περίπτωση που εντός του χώρου βρίσκεται ασθενής που πάσχει από COVID-19 (βλ. Παράρτημα).
- Το ίδιο ισχύει και για τους μικρούς χώρους κτιρίων δημόσιας χρήσης (ατομικά γραφεία, δωμάτια ξενοδοχείων) που εξυπηρετούνται από μονάδες οικιακού τύπου, εφόσον αυτά

- συνήθως χρησιμοποιούνται από άτομα τα οποία βρίσκονται μονίμως στον ίδιο χώρο, ανεξαρτήτως από το αν χρησιμοποιείται ή όχι η κλιματιστική μονάδα.
 - Σε χώρους όπου παρατηρείται συγκέντρωση ατόμων θα πρέπει να καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια εξεύρεσης εναλλακτικών τρόπων φυσικού αερισμού και επίτευξης θερμικής άνεσης, με παράλληλη λειτουργία της κλιματιστικής μονάδας και την αυστηρή λήψη των απαραίτητων μέτρων ατομικής προστασίας και τήρησης της ατομικής υγιεινής.
- iii. **Συστάσεις για τη χρήση κλιματισμού στα μέσα μαζικής μεταφοράς, καθώς και στα λοιπά μέσα μεταφορών (ταξιδιωτικά λεωφορεία-πούλμαν, πλοία, τρένα, ΚΤΕΛ...)**
- Στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς (ΜΜΜ) συνιστάται η χρήση των συστημάτων κλιματισμού σε ρύθμιση μεγιστοποίησης της εισαγωγής νωπού αέρα. Επιβεβλημένη είναι η τακτική συντήρηση σύμφωνα με τις προβλεπόμενες από τον κατασκευαστή διαδικασίες.
 - Δεδομένου ότι κατά τη θερινή περίοδο αναμένεται να σημειωθούν υψηλές θερμοκρασίες ή ακόμη και καύσωνες, συνιστάται η χρήση του συστήματος κλιματισμού στα ΜΜΜ, με σκοπό την εξασφάλιση της θερμικής άνεσης των επιβατών και την αποφυγή εκδήλωσης συμπτωμάτων που οφείλονται σε υψηλές θερμοκρασίες. Συνιστάται, όπου είναι εφικτό, τα συστήματα κλιματισμού μπορούν να χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό **με τον τακτικό φυσικό εξαερισμό (άνοιγμα παραθύρων, άνοιγμα οροφής κλπ)**. Υπενθυμίζονται οι περιορισμοί και οι υποχρεώσεις για τη χρήση μάσκας και την τήρηση αποστάσεων σύμφωνα με τις διατάξεις των (α), (β) σχετ. και λοιπών σχετικών ΚΥΑ.
 - Στα επιβατικά αυτοκίνητα που χρησιμοποιούνται από υπηρεσίες ενοικίασης αυτοκινήτων, ο κλιματισμός μπορεί να χρησιμοποιείται κανονικά, εφόσον ακολουθούνται οι οδηγίες του κατασκευαστή για τις διαδικασίες συντήρησης, απενεργοποιώντας κατά το δυνατόν τη λειτουργία ανακύκλωσης του αέρα

Για λόγους προστασίας της Δημόσιας Υγείας, συνιστάται η εφαρμογή των ανωτέρω οδηγιών με την υπενθύμιση ότι κατά τη χρήση όλων των κλιματιστικών συστημάτων θα πρέπει να καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια φυσικού αερισμού και ανανέωσης του αέρα των εσωτερικών χώρων

**Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ**

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΡΕΖΕΡΑΚΟΣ

Πίνακας Αποδεκτών:

1. Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

Αναστάσεως 2

156 69 Χολαργός

2. Υγειονομικές Περιφέρειες της Χώρας

Γρ. κκ. Διοικητών

(με την παράκληση να ενημερωθούν όλες οι Μονάδες Υγείας ευθύνης τους)

3. Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας

(με την παράκληση να ενημερωθούν οι αρμόδιοι φορείς)

Ευαγγελιστρίας 2

105 63 Αθήνα

4. Όλες οι Περιφέρειες της χώρας

(με την παράκληση να ενημερώσουν τις αρμόδιες υπηρεσίες τους)

5. ΕΟΔΥ

Γραφείο Προέδρου

Αγράφων 3-5

151 23 Μαρούσι

Εσωτερική Διανομή:

1. Γρ. κ. Υπουργού Υγείας

2. Γρ. κ. Υφυπουργού Υγείας

3. Γρ. κ. Γενικού Γραμματέα Δημόσιας Υγείας

4. Γρ. κ. Προϊσταμένης Γενικής Διεύθυνσης
Δημόσιας Υγείας & Ποιότητας Ζωής

5. Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οδηγίες για τη φροντίδα ύποπτου κρούσματος ή ασθενούς στο σπίτι (www.eody.gr)

- Διαμονή του ασθενή σε καλά αεριζόμενο δωμάτιο που χρησιμοποιείται μόνο από αυτόν.
- Περιορισμός των ατόμων που φροντίζουν τον ασθενή, ιδανικά ένα άτομο που δεν ανήκει σε ομάδα υψηλού κινδύνου. Δεν επιτρέπονται επισκέψεις.
- Διαμονή των υπόλοιπων μελών της οικογένειας σε διαφορετικό δωμάτιο και εάν αυτό δεν είναι εφικτό, τήρηση απόστασης τουλάχιστο 1m από τον ασθενή.
- Περιορισμός των μετακινήσεων του ασθενή στο σπίτι και καλός αερισμός των κοινόχρηστων χώρων.
- Χρήση απλής χειρουργικής μάσκας από το άτομο που φροντίζει τον ασθενή. Αποφεύγεται η επαφή των χεριών με τη μάσκα. Η μάσκα απορρίπτεται όταν είναι εμφανώς λερωμένη ή βρεγμένη καθώς και μετά τη χρήση. Στη συνέχεια εφαρμόζεται υγιεινή των χεριών.
- Εφαρμογή υγιεινής των χεριών μετά από κάθε επαφή με τον ασθενή ή το άμεσο άψυχο περιβάλλον του, πριν και μετά την προετοιμασία φαγητού, πριν το φαγητό και μετά τη χρήση της τουαλέτας (πλύσιμο με νερό και σαπούνι ή χρήση αλκοολούχου αντισηπτικού ανάλογα εάν τα χέρια είναι εμφανώς λερωμένα ή όχι).
- Χρήση χειροπετσετών μιας χρήσης μετά το πλύσιμο των χεριών με νερό και σαπούνι. Εάν αυτό δεν είναι εφικτό χρήση υφασμάτινης πετσέτας η οποία αντικαθίσταται όταν χρησιμοποιηθεί.
- Εφαρμογή αναπνευστικής υγιεινής από όλους, ιδιαίτερα από τον ασθενή, **πάντα** (κάλυψη στόματος και μύτης κατά τη διάρκεια βήχα ή φταρνίσματος, χρήση απλής χειρουργικής μάσκας, χαρτομάντηλων ή εσωτερικού του αγκώνα). Ακολουθεί υγιεινή των χεριών.
- Προσεκτική απόρριψη των υλικών που χρησιμοποιήθηκαν για κάλυψη της μύτης και του στόματος ή σχολαστικό πλύσιμο στην περίπτωση που αυτά δεν είναι μιας χρήσης.
- Αποφυγή άμεσης επαφής με σωματικά υγρά, ιδιαίτερα σάλιο, πτύελα ή άλλες αναπνευστικές εκκρίσεις και κόπρανα με γυμνά χέρια και εφαρμογή γαντιών μιας χρήσης. Ακολουθεί υγιεινή των χεριών.
- Τοποθέτηση των μολυσματικών υλικών του ασθενή (πχ γάντια, μάσκες, χαρτομάντηλα) σε σακούλα που δένει, μέσα στο δωμάτιο, πριν την απόρριψή τους μαζί με τα οικιακά απορρίμματα.
- Αποφυγή επαφής με δυνητικά μολυσμένα αντικείμενα του ασθενή όπως πιάτα, ποτήρια, μαχαιροπήρουνα, πετσέτες, σεντόνια τα οποία μετά από σχολαστικό πλύσιμο επαναχρησιμοποιούνται.
- Καθαρισμός και απολύμανση επιφανειών και αντικειμένων στο δωμάτιο του ασθενούς καθημερινά με κοινό απορρυπαντικό ή σαπούνι, ξέπλυμα και στη συνέχεια απολύμανση με διάλυμα οικιακής χλωρίνης σε αναλογία 1:10
- Καθαρισμός της τουαλέτας καθημερινά με το ίδιο διάλυμα.
- Τοποθέτηση λερωμένων ρούχων, πετσετών και κλινοσκεπασμάτων σε ξεχωριστό σάκο για τα άπλυτα με προσοχή, για αποφυγή επαφής με το δέρμα και τα ρούχα. Πλύσιμο στο πλυντήριο με κοινό οικιακό απορρυπαντικό σε υψηλή θερμοκρασία (60⁰ C – 90⁰ C) και καλό στέγνωμα.
- Χρήση γαντιών και ρόμπας μιας χρήσης κατά τη διάρκεια καθαρισμού επιφανειών και αποκομιδής λερωμένων με σωματικά υγρά ρούχων, πετσετών και κλινοσκεπασμάτων. Ακολουθεί υγιεινή των χεριών.

- Παραμονή στο σπίτι των ασθενών μέχρι την υποχώρηση των συμπτωμάτων και μετά από ιατρική εκτίμηση και αξιολόγηση.
- Όλα τα μέλη της οικογένειας θεωρούνται στενές επαφές και παρακολουθούν την υγεία τους.